

πράμα, δηλαδή πώς είναι καλό να μὴν ἄλλαξε ἢ γλώσσα μας τόσο πολί.

Ἄλλαγή σημαίνει σήμερις ἀπλοποίηση.

Καὶ τί βλέπουμε;

Οἱ πρὸ ἀπλοποιημένες οἱ γλώσσες τῆς ἐποχῆς μας εἶναι οἱ μεγάλες γλώσσες τοῦ πολιτισμοῦ, εἶναι οἱ γλώσσες πού ἔχουνε τὴν περσσότερη διάδοση στὴν οἰκουμένη. Διασκορπισμένα σήμερα παντοῦ τὰ γαλλικά, τὰ γαλλικά, καὶ τὰ ἰσπανικά. Τὰ γερμανικά μὲ τὴν κλίση τους τὴν πολίπλοκη πρὸ δυσκολομάθητα καὶ γιὰ τοῦτο ἂν τὰ συγκρίνης μὲ τὰλλα, στὸν τόπο τους περιορισμένα.

Τὰ γερμανικά βαστοῦνε ἀκόμη τρεῖς τύπους διαφορετικῶν: σὰν κλίνουνε τὰ ὀνόματά τους, ἐμεῖς κάποτες βαστοῦμε τέσσερεις, ἀξάφνα στὰ δεφτερόκλιτα, ὁ ἀδερφός, τοῦ ἀδερφοῦ, τὸν ἀδερφό, ἀδερφέ.

Τέτοιες διαφορὲς τῆς κλίσης στὸν Ὀμηροῦ ἀνταμώνουμε ὁ χ τ ὠ ἢ τουλάχιστο ἀπομεινάρια τους, πέντε μονάχα στὸς Ἄττικούς, ἴσια ἴσια ἐπειδὴ ἀπλοποιήθηκε τότες ἢ γλώσσα.

Ἀπλοποιήθηκε ἢ γλώσσα, καὶ τόντις ἢ ἐποχῆ ἐκείνη στάθηκε ἢ χρυσή ἐποχῆ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἢ ἐποχῆ ὅπου φωτοβολήσανε ὅσοι ἐμελλε κατόπι νὰ γίνουνε οἱ φαστήρες τῆς Ἑβρώπης.

Τέτια ἐποχῆ δὲν ξαναχάρηκε ὁ Ἑλληνισμός. Πιὸ πολί ἀπὸ κάθε ἄλλα δυστυχήματα τὸν πνίξανε οἱ μάβροι καιροὶ τοῦ Βυζαντινισμοῦ, ὅπου δὲ φάνηκε οὔτε ποίηση, οὔτε φιλοσοφία, οὔτε καθαφτὸ ἐπιστήμη, οὔτε μυθιστόρημα, οὔτε θέατρο, τίποτα δηλαδὴ ἀπὸ κείνα πού ἀποτελοῦσανε τὸ μεγαλεῖο τοῦ Ἀττικισμοῦ.

Ἐχει τὸ λόγο του καὶ τοῦτο.

Οἱ Βυζαντινοί, μὲ κάθε προσπάθεια, μὲ κάθε τρόπο, θελήσανε νὰ σταματήσουσε τὴν ἀπλοποίηση τῆς γλώσσας μας, γράφοντας μιὰ γλώσσα ψέφτικη, ἀντίς μιὰ γλώσσα ζωντανή.

Ἀπὸ τὰποτελέσματα μπορεῖς νὰ κρίνης πόσο καὶ σήμερις ἀκόμη, ἐκεῖνοι πού γυρέβουνε νὰ μᾶς ἐπιβάλουνε ὡς καὶ μιὰ δοτικῆ, ἀνίδεια χαμπαρίζουνται τὴν ἱστορία καὶ τὴ διδαχὴ τῆς.

Ὄρα μας πὺ νὰ φτάσουμε καὶ σ' ἓνα συμπεράσμα.

Τὸ πρῶτο καὶ τὸ σπουδαιότερο, πὺς γλώσσα στὸν κόσμο δὲν ὑπάρχει πού νὰ μὴν ἀλλάξη. Τὸ δέφτερο, πὺς μιὰ γλώσσα, ὅσο γίνεται πρὸ ἀπλή, τόσο καὶ περσσότερη ἑξάπλωση κερδίζει στὰ περσιτρίγυρά τῆς, τόσο καὶ μᾶς φανερώνει μεγαλήτερο πολιτισμό,

Ἀφτὰ δὲν εἶναι λόγια, εἶναι θεμελιωμένες ἀλήθειες. Προσμένουμε ὅποιονε προβάλλη νὰ μᾶς ἀποδείξη, ἐπιστημονικά, τὸ ἐναντίο.

(Στὸ ἐρχόμενο τὸ Β' μέρος)

ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ ΕΛΕΓΧΟΣ

Κάπου ὁ κ. Χατζηδάκης ἐτυμολογώντας τὸ νομά του λέει πὺς παράγεται ἀπ' τὸ Χατζῆς καὶ πρέπει νὰ λέγεται Χατζηδάκης χωρὶς νὰ καὶ δὲν παράγεται, λέει, ἀπ' τὸ χάνι, ὡστε νὰ λέγεται Χατζηδάκης μὲ ν, ὅπως λένε μερικοὶ τὸνομά του.

Ἀφτὴ τὴ στιγμή δὲν ἔχω πρόχειρη τὴν παραπομπὴ καὶ δὲν τὴν βάζω ἐδῶ, εἶμαι ὅμως σίγουρος, πὺς κάπου τῶχει γράψει ἀφτὸ καὶ πρέπει νὰ τοῦ τὸ διορθώσουμε καὶ τοῦτο, ὅπως τοῦ διορθώσαμε καὶ τόσα ἄλλα, πού ἓνας γλωσσολόγος σὰν τὸν κ. Χατζηδάκη δὲν ἔπρεπε βέβαια νὰ τὰ πεῖ ἔτσι στραβά.

Ἐκεῖνοι πού λένε Χατζηδάκης μὲ ν, ὄχι πὺς παράγουνε τὸνομα ἀπὸ τὸ χάνι, γιὰτὶ λένε καὶ Χόντζας καὶ βιολιντζῆς κλ., ὅπως θὰ δεῖξουμε ἀμέσως.

Ὅταν πρὶν ἀπ' τὸ ὑπάρχει τὸ μυτόπνοο ν, πού εἶναι χορδοχηρῶ, ἐπιβάλλει τὴ χορδοχηρῶδα του καὶ στὸ κατοπινὸ τοῦ ἀχορδύχο τ καὶ τὸ κάνει χορδοχηρῶ δ' κατόπι σὲ μερικοὺς τόπους σωπαίνεται τὸ ν καὶ μένει μόνο τὸ δ, πού ἐπειδὴ εἶναι δοντικὸ συγγενέβει μὲ τὸ ἐπίσης χορδοχηρῶ δοντικὸ τζ' ὅπως λένε λοιπόν: ἀδίχριστος, τὸ δίμιο κτλ. τὰ φθογοπαθημένα μὲ τὴν ἀποσιώπηση τοῦ ν, ἔτσι λένε καὶ χόντζας, χαλβατζῆς, βιολιντζῆς, χατζῆς κτλ. τὰ κανονικά. Μὰ στοὺς τόπους πού προφέρουνε τὸ ν πρὶν ἀπ' τὸ δ, πού λένε δηλ. ἀνδίχριστος, τὸν δίμιο κτλ., τὸ πολὺ συγγενικὸ τοῦ δ, τὸ τζ (δηλ. dz), τοὺς φαίνεται γυμνὸ χωρὶς τὸ προηγούμενο ν κέτσι τὰ λένε κἀφτὰ μὲ ν πρὶν ἀπ τὸ τζ, λ.χ. χόντζας, χαντζῆς κτλ. Γιὰφτὸ λοιπὸν λένε καὶ Χατζηδάκης, (ἀντίς τὸ σωστὸ δίχως ν Χατζηδάκης), ὡστε ἀντάμωση καὶ συσχέτιση καμιά μὲ τὸ χάνι δὲν ὑπάρχει ἐδῶ. Καὶ ἀποδείξη πὺς ἔχω δίκιο τὰ κανονικά χαντσαρί, ἀντσοῦγες κτλ. ἐκεῖ πού ἀποσωπαίνεται τὸ ν τὰ λένε χατζάρι, ἀτσοῦγες κτλ. Ἀκόμα λένε καὶ χατζῆς ἀντί χαντζῆς (=κάτοχος χανιοῦ).

Τὸ χατζῆ εἶναι λέξη ἀραβικῆ (πρβλ. ἐλχάτζ) καὶ σημαίνει προσκυνητής ἀπὸ τοὺς Ἀραβες τὸ πῆραν οἱ Τοῦρκοι μαζὶ μὲ τὴ θρησκεία τους καὶ θέλουνε νὰ ποῦν ἐκεῖνον πού προσκύνησε τὸν τάφο μάλιστα τοῦ Μωάμεθ καὶ γενικά τοὺς ἁγίους τόπους πού γεννήθηκε καὶ πού ἔζησε ἀφτός. Ἀπὸ τοὺς Τοῦρκους τὴν πῆραμε ἐμεῖς καὶ θέλουμε νὰ φανερώσουμε ἐκεῖνον πού προσκύνησε τὸν Ἅγιον Τάφο τοῦ Χριστοῦ καὶ τοὺς ἄλλους τόπους πού γεννήθηκε καὶ πού ἔζησε ὁ Χριστός, ὅσotόσο γιὰ νὰ μὴ συγγενέβει ἢ Νεοελληνικῆ λέξη μὲ τὴ θρησκεία τῶν Μουσουλμάνων, τὴν παρετυμολογήσαμε ἀπ' τὸ χάνις, πού θὰ πεῖ Τοῦρκα σταβρός, καὶ πού οἱ Τοῦρκοι (καθὼς λένε στὸ ἐτυμολογικὸ λεξικό τους λέχτζε) τὴν πῆραν ἀπὸ τὰ Ἀρμένικα.

Μ. ΦΙΑΛΗΝΤΑΣ